

## Bespisningsanstalter, der ledes af Kvinder.

—o—

Som meddelt i sidste Nummer af „Kv. og Samf.“ paabegynder vi i dette Nummer en Artikelrække om de større Bespisningsanstalter, der ledes af Kvinder.

Andetsteds i Bladet vil man finde en Artikel fra *Kvindehjemmet* i *Læssøesgade*, der sikkert er en af de ældste Bespisningsanstalter. Hovedstaden har, og som ledes udelukkende af og ved Kvinder.

Vi skal i denne Artikel komme ind paa en nærmere Omtale af *Frederiksberg-Folkekøkken*, som vi omtalte ganske kort i sidste Nummer.

*Frederiksberg Folkekøkken* aabnedes den 20. April 1917. Dets Forstander er Medlem af *Frederiksberg Kommunalbestyrelse Camilla Nielsen*, kendt for sit Arbejde som Leder af den af *Frederiksberg Kommune* i mange Aar med stor Dygtighed drevne Bespisningsanstalt for Ubemidlede.

Det har kostet Kommunen ca. 4500 Kr. at indrette Køkkenet, der ligger paa *Guldborgvej 35* i en tidligere i Anledning af Krigen oprettet Fabrik for Tilvirkning af *Bouillonterninger*.

Køkkenet leverer Mad til 12—1300 Mennesker daglig, men dets dygtige og erfarne Forstander hæveder energisk, at dette i Virkeligheden er et større Antal Portioner end hensigtsmæssigt for et Folkekøkken. Køkkenet har 3 Udleveringssteder, men ogsaa her tilraader *Camilla Nielsen* energisk, at man saavidt mulig kommer bort fra Udleveringssteder, og ogsaa udleverer Maden, hvor den laves. Hendes her fremsatte Udtalelse falder jo ganske sammen med det, vi hævdede i sidste Artikel. —

Der leveres 2 Retter Middagsmad for 40 Øre. Udleveringstiden

er fra 4—6 og Spisesedlen lige saa varieret som i et almindeligt Middelstandshjem. Vi aftrykker eksempelvis en Uge:

Mandag: Bygvælling og Blodbudding med Æblemos.

Tirsdag: Hvid Søbekaal og Flæsk.

Onsdag: Kirsebærssuppe og Frikadeller.

Torsdag: Oksekødssuppe med Ris og Peberrodssauce.

Freitag: Kærnemælkssuppe og Medisterpølse.

Lørdag: Risenvælling og Boller i skarp Sauce.

En Portion bestaar af  $\frac{1}{2}$  Liter Formad og 20 Kvint Kød, hertil Sauce og Kartofler, naar denne sidste Vare er at faa.

Leverandørerne til Folkekøkkenet er de bedst mulige. Der købes altid direkte kontant i Forretningerne. Licitation er der ikke Tale om.

Folkekøkkenet har til Dato ikke betalt Husleje og heller ikke forrentet Anlægskapitalen; men med Lønninger og Brændsel iberegnet er der Taie om et ganske lille Overskud, i hvert Fald ikke Underskud. — Forholdene er jo imidlertid saa lunefulde, at det er umuligt at lægge nogen som helst bindende Beregning.

I Køkkenet beskæftiges foruden selve Lederen, der faar en mndl. Gage af Kr. 200, 2 Kogejomfruer og 2 Piger og endelig en fast Halvdagshjælp. Lønnen til Kogejomfruerne er Kr. 100, til Pigerne Kr. 60 pr. Maaned samt fri Kost men derimod ikke Logi.

Damerne, der udleverer Maden paa Udleveringsstederne og sælger Billetter, faar 35 Kr. om Maaneden for 2 Timers Arbejde.

Man stiller alle, ogsaa Lederen, Kl. 5 $\frac{1}{2}$ —6 om Morgen og arbejder til Kl. 6—7 om Aftenen.

I de fleste kommunale Folkekøkkener er Forholdet det, at Lederen er et Udvalgsmedlem, som

Regel Formanden for det i Anledning af Folkekøkkenets Oprettelse nedsatte Udvalg, og denne maa i mange Tilfælde ofre baade 3 og 4 Timer om Dagen paa at lægge Budgettet og i det hele taget lede Bedriften. Det forekommer os, at man her er inde paa en Vej, som kan føre til noget mindre heldigt. Vi synes det er glædeligt, at *Camilla Nielsen* ogsaa her har vist sund Sans ved at lade sig ansætte som lønnet, ansvarlig Leder af hele Institutionen fremfor at basere den paa delvis gratis Arbejdskraft. Der vil ikke kunne rettes nogen Bebrejdelse til hende for, at hun har „taget Arbejdet fra en anden“, og hun har fulgt et Princip, som det er af overordentlig stor Vigtighed fra første Begyndelse at faa slaaet fast. Man maa jo nemlig erindre, at man her rimeligvis staar overfor en hel Reform paa Ernæringsområdet, og man maa da overalt forberede sig paa, at det Arbejde, der udføres, ogsaa maa lønnes.

Vi skal i næste Nummer fortsætte med Omtalen af de forskellige Folkekøkkener, der er oprettet Landet over. Vi har indhentet Oplysninger, der bringer interessante Tal for Dagens Lys, men som ogsaa viser, at det hele Spørgsmaal burde gøres til Genstand for en virkelig indgaaende Behandling. Det gribes saa forskelligt an de fleste Steder, og Summerne, navnlig Anlægssummen, er saa overordentlig forskellig, at der sikkert maatte kunne spares noget ved en gennemtænkt ensartet Plan. Var det ikke noget for Husholdningsudvalget at tage sig af?

## Horsens Folkekøkken.

—o—

Som Medlem af Hjælpekassens Bestyrelse i Horsens vilde jeg gerne hermed fremkomme med et Supplement til Artiklen om Folke-